

[Emir Imamović Pirke](#)

└ Pet, 09/10/2020 - 11:18

- 0
- 0
- 0

[Arhiva +](#)

-
-
-

[Emir Imamović Pirke](#)

└ Pet, 09/10/2020 - 11:18

-
-
-

Puni krug: Zločini bez kazne

„Ovaj je zločin uvreda za suvremenu Hrvatsku jer vrijeđa ljudsko dostojanstvo, on je gaženje onih ideala za koji su se borila ogromna većina branitelja među kojima su bili i Srbi, koji su časno branili Hrvatsku. Zločin koji se ovdje dogodio u suštini je suprotnosti s proglasom dr. Franje Tuđmana koji je pozvao sugrađane srpske nacionalnosti da ostanu u svojim domovima. Zločin u Varivodama nije bio jedini takav. Ubijeni su u Gošićima, u Gruborima. Svi ti zločini počinjeni nakon operacije Oluja nikako se ne mogu opravdati. Legitimno pravo na obranu nije i ne može biti opravdanje za nedjelo. Ovo je bio čin pojedinaca koji su iz čistog koristoljublja išli u pljačkaške pohode na području na kojem još nije bila uspostavljena civilna vlast, to nikada nije bila politika hrvatske države i vojnog vrha, a posebno ne predsjednika Tuđmana. Poštovani pripadnici srpske zajednice u Hrvatskoj, danas vam želim poslati poruku pomirbe kao i nade u izgradnju zajedničke budućnosti svih hrvatskih građana, neovisno o njihovom podrijetlu. To ne znači zaboraviti što se događalo u ratu prije 25 godina, nego izvući iz toga pouku i pružiti jedni drugima ruku mira. To za Hrvate znači smoći snage i priznati da su u Domovinskom ratu, premda obrambenom, počinjeni i zločini nad srpskim civilima kojise nisu smjeli dogoditi, koji nemaju opravdanja i zaslužuju osudu i procesuiranje.

Hrvatska se branila od agresije, ne od nedužnih civila. To za Srbe u Hrvatskoj znači smoći snage i priznati da je na Hrvatsku izvršena agresija Miloševićeva režima i JNA. I da se ne može opravdati oružana pobuna protiv legalno izabrane vlasti i demokratske volje hrvatskog naroda za vlastitom državom i da zaslužuje osudu“, rekao je premijer Andrej Plenković na nedavnom obilježavanju godišnjice likvidacije devetoro srpskih civila u selu Varivode, zločina počinjenog gotovo dva mjeseca nakon oslobađanja Knina i potpunog sloma takozvane Republike Srpske Krajine.

U tom malom, opustjelom selu ove je jeseni okončana turneja razmjene razumijevanja, pokrenuta odlaskom potpredsjednika Vlade, Borisa Miloševića, na obljetnicu „Oluje“, njegovim putovanjem sa ministrom branitelja Tomom Medvedom u Grubore i, evo, masovnom posjetom Varivodama u kojima su, uz njih dva, bili i Plenković i Milorad Pupovac i izaslanik predsjednika Srbije Aleksandra Vučića, nekadašnji novinar i direktor Radija B92, Veran Matić.

„Ja sam u svojoj nesmotrenosti uzgajao, ako ne suprotan, a ono bitno drugačiji stav od onoga što ga je u Varivodama izložio predsjednik Vlade. Smatrao sam, avaj, da su zločini počinjeni nakon ‘Oluje’ – kada je ubijeno oko sedamsto ljudi, uglavnom starica i staraca – uz pretpostavku da nalog za njih nije odaslan s više instance, proizašli iz duha politike Franje Tuđmana i HDZ-a tokom devedesetih, da su oni dakle, čak i kad otklonimo sve sumnje u izravnu nalogodavnu odgovornost, bili očekivana posljedica vladajuće hrvatske politike, kako u užoj tako i u široj vremenskoj perspektivi. Što se one prve tiče, znao sam to naivno argumentirati uspaljenim šovinističkim govorima Franje Tuđmana neposredno nakon vojnog trijumfa, održanim na usputnim stanicama čuvenog Vlaka slobode, pokličima koji su brusili noževe i obilno hranili antisrpske strasti. Postoji realna mogućnost da je premijer iskren kao i obično, tj. da djeluje u duhu nepisane HDZ-ove kvake 22, koja otprilike kaže da je otklon od Tuđmanove politike moguć jedino uz veličanje Franje Tuđmana. To te beziznimno vodi u uzbuđljive hipokrizijske avanture, pa i u priliku da osudiš zločin iskazujući počast njegovu inspiratoru(...) A opet – nije li bolje da je rok kratak, nego nikakav? Nije li bolje išta, nego ništa? Kako god bilo, inicijativa zaslužuje zdušnu podršku. Treba samo ustrajati. Izabрати sljedeće simbolički važno ukopno mjesto i širiti ekumenske parole. Ne obazirati se na mrzovoljna podbadaanja skeptika. Sumnjičavi psi laju, pomirbene karavane prolaze“, piše Viktor Ivančić u tekstu „Pomirbena karavana“, objavljenom u tjedniku „Novosti“.

Očuvana memorija i preostali zdrav razum zbilja se teško nose s tim, višestruko ponavljanim navodima o razlici između poslijeratnih (zlo)djela i riječi iz znamenitog proglašenja dr. Franje Tuđmana čiji je sadržaj dijametralan od njegove politike „etničke fatalnosti“. Očito, taj se falsifikat povijesti i dalje mora prikazivati kao original: nakon tri desetljeća toksičnih međunacionalnih odnosa i društveno prihvatljivog smatranja hrvatskih Srba „agresorskim narodom“, dugi put ka normalnosti podrazumijeva i nošenje tereta laži. Drukčije rečeno, nakon što se najmanje četvrt stoljeća čekao upravo ovaj, Plenkovićev, civilizacijski odnos naspram, kako je rekao, legitimnog prava na obranu i njegova korištenja kao pokrića za zločin, nije realno, ma koliko bilo moralno, tražiti da u paketu s pomirbom ide i iznijansirano tumačenje skorije prošlosti.

Tako će, eto, budućim generacijama ostati zadatak da osvijetle i likove i riječi i učinke, ali i da postave razna pitanja. Recimo, zašto su se ubojice iz Varivoda osjećale dovoljno sigurno da pedesetak dana nakon sloma Krajine odu na nekadašnju okupiranu teritoriju i tamo se ponašaju kao okupatori? Ili, kako je i zahvaljujući kome moguće da je i taj zločin prošao nekažnjeno? I tako dalje i tako redom, sve dok se ratovi i mirovi ne pomiješaju i ne dođemo do neupitne legitimnosti antifašističke, partizanske borbe i anticivilizacijskih epizoda osvete pobjednika čiji je vrhunac poznat po imenu jedne austrijske pripizdine - Bleiburgu.

No, na stranu sada sve što je u ovoj pomirbenoj karavani rečeno i o čemu se može polemizirati. Andrej Plenković i Milorad Pupovac, odnosno Boris Milošević i Tomo Medved kao od njih pametno odabrani, ipak su napravili velike korake za malu zemlju čije društvo sada, a nakon političke elite, treba početi nimalo ugodan proces spaljivanja vlastitih iluzija. U hrvatskom slučaju onih o apsolutnoj nevinosti u obrani, a u srpskom o „Oluji“ i pratećim nedaćama, točnije događajima koji se nisu zbili samo od sebe, već imaju i svoj konetkst i svoje uzroke koji, naravno, nikako ne mogu opravdati posljedice poput zločina u Varivodama.

Za nadu nikada nije kasno, kao što nikada nije prerano za pesimizam, posebice s iskustvima poput naših. Kada je formiran Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju u Den Haagu, on je, naravno, trebao poslužiti za suđenje ratnim zločincima i njihovim nalogodavcima, ali i potaknuti kolektivna suočavanja s balkanskim zbivanjima na kraju dvadesetog stoljeća. Prvi cilj je, uz svu političku trgovinu, te odustajanje od završetka procesa onima što su tijekom suđenja preminuli pa tako ostali ili formalno nevinu ili prvostupanjski, dakle ne i pravomoćno, krivi, ipak dostignut. Drugi je zato spektakularno propao: sve presude Tribunala, svi dokazi izneseni u postupcima, sav dokumentirani užas brutalnosti i banalnosti zla, razbio se o granice nekadašnje Jugoslavije čiji su narodi i narodnosti u roku odmah našli stotinu i jednu izliku za negiranje presuda i samouvjeravanje da su, eto, baš oni žrtve međunarodne urote koja, ovisno o poziciji, sotonizira Srbe, a Hrvate, Bošnjake i Albance izjednačava sa agresorima i kažnjava zbog toga što su preživjeli.

Sve što se ovoga ljeta i rane jeseni događalo u bitnim mjestima nekadašnje i upokojene Krajine itekako je važno, ali je, recimo tako, elitistički i s tek blagim doticanjem dijela onih koji su zločinima najdirektnije pogođeni – članovima obitelji likvidiranih. Zapravo, tek treba kapilarno „smoći snage i priznati da su u Domovinskom ratu, premda obrambenom, počinjeni i zločini nad srpskim civilima koji se nisu smjeli dogoditi, koji nemaju opravdanja i zaslužuju osudu“.

Ako je, kao što jeste, za ovu pomirbenu karavanu trebalo četvrt stoljeća, e onda za kolektivnu razmjenu razumijevanja moramo pričekati dugo, jako dugo. Samo da završimo Drugi svjetski rat, inače formalno okončan prije samo sedamdeset i pet godina.

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva. Dozvoljeno prenošenje uz objavu izvora i imena autora

Budućim generacijama ostaje zadatak da osvijetle i likove i riječi i učinke, ali i da postave razna pitanja. Recimo, zašto su se ubojice iz Varivoda osjećale dovoljno sigurno da pedesetak dana nakon sloma Krajine odu na nekadašnju okupiranu teritoriju i tamo se ponašaju kao okupatori? Ili, kako je i zahvaljujući kome moguće da je i taj zločin prošao nekažnjeno?

Foto: HINA/ Mario STRMOTIĆ

-
-
-

[Impressum](#)

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa: Nova cesta 115,

10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra **GDJE?** www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije

[Veronika Rešković](#) dobitnica je nagrade "Marija Jurić Zagorka" za internetsko novinarstvo u 2014. godini, koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo, za seriju tekstova objavljenih na Forum.tm-u.

Oleg Maštruko dobitnik je nagrade "SAP Božo Težak" za najbolji tekst s područja informatike i komunikacija u 2014. godini. Tekst ["Od Milanovićevih sastanaka po SAD-u korist bi možda mogle imati isključivo tvrtke koje posluju s državom"](#) objavljen je na Forum.tm-u.

Portal Forum.tm financijski podupire [Agencija za elektroničke medije](#)

